

24. ▶ SCHÖNBERGER ARMAND (1885-1974)

Modell enteriőrben, 1931

Olaj, vászon, 94,5x74 cm
Jelezve jobbra fent: Schönberger 1931

Kezdő ár: 8 000 000 Ft / 25 397 EUR
Becsérték: 16 000 000 – 20 000 000 Ft
Estimated value: 50 794 – 63 492 EUR

PROVENIENCIA

▶ Pozsonyi magángyűjtemény

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA

▶ Hotel Carlton, Pozsony, 1931/1932

1 | 2

1. Jean Metzinger: *Csendélet*, 1919
Fundación Telefónica
2. Jean Metzinger: *Akt napfényben*, 1936
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

3. Tamara de Lempicka: Akt vitorlákkal, 1931 magántulajdon

A magyar avantgárd élvonalában debütáló Schönberger Armand 1930 tavaszán a Tamás Galériában rendezett önálló kiállításán mutatta be újabb, a magyar art deco irányához kapcsolódó műveit. Az anyagi sikerek mellett Schönbergert a kortárs kritika is üdvözlölte, kiemelve, hogy végre kikerült „az »izmusok« útvesztőjéből”, és ő is átesett a modern művészet „tisztulási folyamatán”. „Lírikus temperamentuma [...] felébe kerekedett a magára öltött erősködő modorosságnak”, így „a legjobb úton van, hogy teljesen egyéni értékkel gazdagítsa a progresszív magyar művészetet”.¹ Schönberger „a természettől való elszakadás harcoss hirdetésétől” a látvány dekoratív megfogalmazásának irányába indult el – 1930 körül készült munkáit ugyanakkor az „újklasszicizmus” mellett továbbra is a kubizmus és a „szerkezetes” expresszionizmus stílusjegyei határozták meg.²

A nagyvárosi tematikától elfordulva Schönberger 1930–1933 között készült képein műteremlakásának intim hangulatát örökítette meg: a beállított csendéletek mellett modellje gyakorta felesége, Fürst Margit volt. A pozsonyi magángyűjteményből egy évtizede felbukkant festmény előterében egy axonometrikusan, felülnézetből látható csendélet kapcsolódik össze a háttér szoborbüszthöz hasonló, plasztikusan ábrázolt, ágyban fekvő nőalakjával.³ A feszesen szerkesztett kompozíció egyes részletei az egységes felületnek alárendelten különböző mértékben stilizálódnak – az összhatás dekorativitását elsődlegesen a harsány színek és erőteljes kontrasztok teremtik meg.

Schönberger közvetlen tematikai analógiáját Derkovits Gyula 1920-as évek végén feleségéről festett Viki-sorozatában láthatjuk, stílusa ugyanakkor, főként 1932 körül készült képein sokkal nyíltabban mozdult el az art deco felé, mely kortársai között – Kádár Béla és Scheiber Hugó absztrakcióba hajló dekorativitását leszámítva – leginkább Gábor Jenő művészetéhez rokonítható. A kortárs nemzetközi művészetben Schönbergeréhez hasonló problémák megoldása foglalkoztatta az École de Paris művészeit, kiemelhetően pedig Jean Metzinger-t. Az art deco élvonalából Tamara de Lempicka akt- és portréfestészete analógiája Schönberger 1930-as évek elején készített műveinek, még akkor is, ha mondén harsánysága távol áll Schönberger visszafogott dekorativitásától.

Szeredi Merse Pál

¹ Iván Ede, Schönberger Armand a Tamás-galériában, *Népszava*, 1930. március 12, 8; Farkas Zoltán, *Képkiallítások, Nyugat*, 1930. március 16, 484-485.
² [n. n.], Schönberger Armand képei, *Magyar Hírlap*, 1930. március (idézi: András, 1997, 92). A Kállai Ernő által megalkotott terminológiát (Új magyar pikúra, 1900–1925, Budapest, Amicus, 1925) Rabinovszky Máriausz „aktualizálta” a KUT 1927-es kiállítása kapcsán (A KUT tavaszi kiállítása, *KUT 2/2*, 1927, 2-6).
³ Schönberger a Pozsonyban élő Bokros Birman Dezső, valamint Dr. Ernst Neurad újságíró segítségével az 1920-as évek második felétől kezdve 1932-ig rendszeresen állított ki a pozsonyi Carlton Szállóban – műveit a helyi közönség nagyrészt megvásárolta, ugyanakkor a festmények jelentős része Amerikába került vagy megsemmisült a második világháború idején. Bővebben lásd: András Edit, 1997, 86.

